

GEMEENTE SCHERPENZEEL

MEMO

2023-53

datum : 26 september 2023

aan : de raad

van : het college van burgemeester en wethouders

onderwerp : Onderzoek Economie van de toekomst Regio Foodvalley

bijlage(n) : 1

Graag informeren wij uw Raad over een verkenning naar de economie van de toekomst in opdracht van Regio Foodvalley. Ter informatie ontvangt u bijgaande rapportage, NEXT ECONOMY & impact op bedrijven en ruimte in Regio Foodvalley. Deze verkenning is uitgevoerd door een extern bureau. Het doel van de verkenning is inspiratie opdoen over een mogelijk perspectief/ontwikkelrichting voor de economie in Regio Foodvalley voor onszelf en onze triple helix partners. Deze rapportage is dus geen vastgestelde of vast te stellen visie.

Aanleiding

We staan aan de vooravond van een schaa sprong als aangewezen NOVEX gebied (aandachtsgebied waar grote ruimtelijke transitie vragen om een apart ontwikkelperspectief) en een ingrijpende transitie in de (primaire) agrarische sector. Er is ruimte nodig is voor bedrijvigheid om die groei te faciliteren, ten behoeve van het vasthouden van verdienvermogen en brede welvaart in onze regio.

Samen met de groene metropoolregio Arnhem-Nijmegen werken we aan het bevorderen van duurzame en evenwichtige stedelijke ontwikkeling. De verstedelijkingsstrategie richt zich op de bouw van nieuwe woningen, het versterken van de economie, het verbeteren van de leefbaarheid, het behoud van het landschap en het stimuleren van innovatie en samenwerking in de regio. Het bevorderen van economische groei en werkgelegenheid is een belangrijk doel. Dit omvat het behouden en aantrekken van bedrijven, investeringen en talent naar de regio, het creëren van een gunstig ondernemingsklimaat en het stimuleren van innovatie en ondernemerschap. De verschillende transitie op het gebied van energie, landbouw en grondstoffen dwingen ons meer dan voorheen om na te denken over de toekomst van de economie en onze samenwerking te intensiveren. Om een economisch krachtige regio te blijven hebben we een sterk profiel nodig en de instrumenten om daarop te sturen. Wat ontbreekt is een gedeeld economisch perspectief, hoe gaat de economie

GEMEENTE SCHERPENZEEL

zich ontwikkelen, moeten we daar ons profiel op aanpassen en hoe kunnen we daarop inspelen?

Economisch perspectief Regio Foodvalley

Wij vinden het belangrijk om nu na te denken over de economie van de toekomst in Regio Foodvalley. Regio Foodvalley heeft een unieke positie ten aanzien van agrifood, voeding en gezondheid. Het is essentieel om vooruit te kijken en te anticiperen op veranderingen en uitdagingen die de toekomst met zich meebrengt. Door te anticiperen op veranderingen, te investeren in innovatie en duurzaamheid, ruimte te creëren voor economie en de concurrentiepositie te behouden, kan Regio Foodvalley een bloeiende economie blijven die klaar is voor de uitdagingen van morgen:

- **Veranderende wereldwijde trends:** De wereldwijde economie verandert snel en er zijn nieuwe trends zichtbaar in de voedsel- en landbouwsector. Consumenten worden steeds bewuster van duurzaamheid, gezonde voeding en traceerbaarheid. Door nu na te denken over de economie van de toekomst kan Regio Foodvalley zich positioneren als een leider in duurzame voedselproductie en innovatie.
- **Technologische vooruitgang:** Technologische ontwikkelingen, zoals kunstmatige intelligentie, robotica, biotechnologie en big data hebben een enorme invloed op de economie. Door te investeren in onderzoek en ontwikkeling op deze gebieden kan Regio Foodvalley een voorsprong krijgen en nieuwe economische kansen creëren.
- **Klimaatverandering en hulpbronnenschaarste:** Klimaatverandering en de schaarste van natuurlijke hulpbronnen vormen grote uitdagingen voor de agrarische sector. Het is belangrijk om na te denken over veerkrachtige en duurzame landbouw- en voedselsystemen die minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en die efficiënter omgaan met hulpbronnen. Door nu te investeren in duurzame praktijken en innovatieve oplossingen kan Regio Foodvalley de gevolgen van klimaatverandering beperken en zich aanpassen aan veranderende omstandigheden.
- **Veranderende arbeidsmarkt:** De economie van de toekomst brengt veranderingen met zich mee in de arbeidsmarkt. Nieuwe technologieën zullen de vraag naar bepaalde vaardigheden veranderen en er zullen nieuwe banen ontstaan. Door nu te investeren in opleidingen en vaardigheden die relevant zijn voor de toekomstige economie kan Regio Foodvalley een goed opgeleide en flexibele beroepsbevolking opbouwen.
- **Concurrentiepositie behouden:** Door vooruit te denken en te investeren in de economie van de toekomst kan Regio Foodvalley zijn concurrentiepositie behouden en versterken. Andere regio's en landen zullen ook streven naar innovatie en duurzaamheid. Door nu actie te ondernemen kan Regio Foodvalley zich onderscheiden en aantrekkelijk blijven voor investeerders, bedrijven en talent.

Verkenning Economie van de toekomst

De verstedelijking en de actuele transitie vragen om een uitwerking van de impact van innovatieve economische ontwikkelingen. Om een eerste stap te zetten richting die bloeiende economie heeft Regio Foodvalley een verkenning laten maken naar de

GEMEENTE SCHERPENZEEL

next economy in Regio Foodvalley, zie bijlage NEXT ECONOMY & impact op bedrijven en ruimte in Regio Foodvalley. Hiermee leggen we een basis voor een economische verhaallijn (storytelling) met bijbehorend beeldverhaal (imagineering).

Het doel van deze verkenning is om onszelf en onze samenwerkingspartners te inspireren met voorbeelden van kansrijke sociaal-economische ecosystemen¹ en mogelijke ontwikkelperspectieven.

De eerste ideeën die in de rapportage worden geschetst zijn (nog) niet diepgaand onderbouwd noch onderzocht op haalbaarheid. Ze komen voort uit de input van geïnterviewden en van deelnemers aan zowel workshops als brainstormsessies. Deze input is gecombineerd met deskresearch en door de opsteller vertaald naar inspirerende en creatieve verhaallijnen en

discussiemodellen. Het geeft een beeld van kansrijke nieuwe ecosystemen gerelateerd aan toekomstige trends en verdienmodellen, wat we in de etalage zetten en hoe we ons profiel kunnen versterken?

Graag benadrukken we de status van deze verkenning als inspiratiedocument, dit geldt voor zowel de beschrijving van de next economy als de kaartbeelden in het rapport.

Vervolg

Koppeling met de verstedelijkingsstrategie

Het vervolg van dit traject vindt plaats binnen de bouwsteen economie van de verstedelijkingsstrategie. Het wordt meegenomen ter inspiratie voor de verstedelijkingsdocumenten.

Koppeling met het RPLG

Ten behoeve van de verdere uitwerking en doorvertaling van het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG) wordt ter inspiratie verwezen naar deze verkenning naar de economie van de toekomst. Het kijkt zodanig ver vooruit met 'out-of-the-box' suggesties, dat het niet past om dit in het RPLG mee te nemen als vast te stellen koers. Maar de verwachting is wel dat verdere verdieping en uitwerking van de ideeën en inzichten in deze studie over toekomstig krachtige ecosystemen perspectief kan bieden aan het (agrarisch) ondernemerschap in het landelijk gebied, gunstige voorwaarden creëren voor duurzame landbouwpraktijken, en innovatie in de agrarische sector stimuleren. Het kan daarmee bijdragen aan behoud en ontwikkeling van (nieuwe) werkgelegenheid en toegevoegde waarde van een toekomstbestendig Agrocomplex. Bij het opstellen van het rapport over de Next Economy is voor zover mogelijk op dit abstractieniveau nadrukkelijk uitgegaan van het bevorderen van een duurzame en vitale landelijke omgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van landbouw, natuur, landschap, recreatie en leefbaarheid.

¹ Een ecosysteem op economisch gebied beschrijft de context waarin veel verschillende organisaties met elkaar samenwerken en concurreren

GEMEENTE SCHERPENZEEL

In gesprek met Economic Board Regio Foodvalley

De Economic Board Regio Foodvalley speelt een belangrijke rol spelen bij de ontwikkeling van de economie in Regio Foodvalley. Ze stelt zich tot doel om de economie in regio Foodvalley te versterken, meer werkgelegenheid te creëren, innovatie te stimuleren en de concurrentiepositie van de regio te verbeteren. Door samenwerking en gecoördineerde inspanningen kunnen de Economic Board en haar partners een positieve impact hebben op de economische ontwikkeling van de regio. In een eerder stadium heeft de Economic Board input geleverd voor de verkenning naar de economie van de toekomst. Graag gaan we in dit najaar verder in gesprek met de Economic Board over deze verkenning, de kansen of kanttekeningen die zij zien en de rol die de Economic Board en haar brede achterban kan spelen bij een passende verdieping en uitwerking. Daarbij sluiten we aan bij de kansen die de ecosysteem benadering ons biedt.

Impact samenwerkende partijen Regio Foodvalley

De economie in Regio Foodvalley wordt gekenmerkt door een sterke samenwerking tussen verschillende stakeholders, zoals bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties. Deze samenwerking heeft bijgedragen aan een veerkrachtige en bloeiende economie in de regio. Met de sterke focus op innovatie, duurzaamheid en kennis in Regio Foodvalley zijn de vooruitzichten positief.

Hoewel de economie in Regio Foodvalley goed presteert, is het belangrijk om op te merken dat economische ontwikkelingen altijd afhankelijk zijn van verschillende factoren, zowel intern als extern. Factoren zoals nationaal en internationaal economisch beleid, geopolitieke ontwikkelingen en technologische veranderingen spelen allemaal een rol in de ontwikkeling van een economie. Maar ook lokaal zijn er verschillen in de regio.

Het is goed om na te denken over een gezamenlijke visie op de economie, maar we moeten ons realiseren dat de maakbaarheid beperkt is.

Lokale duiding

We bespreken de verkenning met u als Raad en in samenspraak met het lokale bedrijfsleven. Hiertoe wordt een raadsinformatieavond in Q1 2024 gepland. Daarbij gaan we uit van onze vastgestelde documenten: omgevingsvisie d.d. 1 juli 2022, de toekomstvisie 2030 en de structuurvisie Scherpenzeel. Ook gaan we met elkaar in gesprek over hoe dit onderzoek zich verhoudt tot de nieuwe strategische agenda, welk momenteel wordt opgesteld.